

Täysistunto

Torstai 26.3.2020 klo 17.19—0.48

5. Muu asia: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 95 §:n 2 momentissa säädetyn toimivaltuuden käyttöönotosta ja 96-103 §:n soveltamisesta

Muu asia M 7/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan, jolle työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto viimeistään perjantaina 27.3.2020 klo 11.00 mennessä.

Keskustelu

0.18 **Kim Berg sd:** Arvoisa puhemies! Terveystieteiden henkilökunnan työvelvoitteen säätäminen on asia, mikä on luonnollisesti mietityttänyt paljon terveydenhuoltoalan koulutuksen saaneita henkilöitä viime aikoina. Tässä poikkeuksellisessa tilanteessa kuitenkin ymmärretään, että jotta voimme varmistua terveydenhuollon henkilöstömme riittävyydestä, on tämän asetuksen säätäminen aivan välttämätöntä.

Asetuksen säätämisen yhteydessä on kuitenkin erityisen tärkeää, että asetus työvelvollisuudesta on mahdollisimman selkeä, jottei asetuksen tulkinnassa synny tässä muutenkin vaikeassa tilanteessa tulkintaongelmia. Nostankin esille nyt muutamia tärkeitä seikkoja, jotka on hyvä huomioida joko itse asetuksessa tai ministeriön ohjeistuksessa jatkossa työnantajille.

Työvelvollisiksi määrättyjen asemasta ja oikeudesta on huolehdittava tässä poikkeuksellisessa tilanteessa. Perusteellinen perehdyttäminen on ehdottoman tärkeää sekä myös muu työturvallisuuden varmistaminen. On painotettava, että työvelvoitteen käyttöönotto on ehdottomasti vasta viimeinen keino riittävän työvoiman varmistamiseksi. On korostettava yhdessä sopimista työnantajan ja työntekijän välillä ennen kuin ryhdytään soveltamaan asetuksen tuomia mahdollisuuksia.

Asetukseen olisi selkeästi kirjattava, mitä kohderyhmiä työvelvollisuus tulee koskettamaan. Koskeeko se esimerkiksi terveydenhuoltoalan ammattihenkilöä, joka toimii muulla alalla tai muissa terveydenhuoltoalan tehtävissä, esimerkiksi järjestötehtävissä tai esimerkiksi kansanedustajana? Meillä on täällä todella paljon terveydenhuoltoalan ammattilaisia myös kansanedustajina. Sitten mitä tarkoitetaan asetuksen ”lyhyellä poissaololla alalta”? Onko se yksi vuosi, kolme vuotta, viisi vuotta vai jotain muuta? Entäs sitten eläkeläiset? Jos olet ollut eläkkeellä esimerkiksi viisi vuotta, niin koskeeko tämä myös näitä eläkeläisiä?

Myös toiselle paikkakunnalle annettu määräys vaatii tarkennuksia, esimerkiksi työmatkan osalta ja muista käytännön järjestelyistä, esimerkiksi siitä, pitääkö kyseisellä työnteki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2020 vp

jällä olla mahdollisuus yöpymiseen toisella paikkakunnalla, mikäli hänet sinne töihin määrätään.

0.20 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Erittäin hyvä, että tämäkin valmiuslain asetus nyt saadaan tänne eduskuntaan. Tähän oltiin tietenkin valmistauduttu jo aiemmin, ja pienten tarkistusten myötä se on nyt täällä uudelleen käsittelyssä.

Halusin tuoda tähän edustaja Bergin puheenvuoron lisäksi — en oikeastaan lähde toistamaan siinä olleita huomioita — sellaisen toiveen, joka minulle on esitetty sen terveydenhuoltohenkilökunnan parista, joka tällä hetkellä ei ole töissä julkisessa terveydenhuollossa. Moni on toivonut, että kunnat ja myös sairaanhoitopiirit lähtisivät jo ennakoiden tekemään listaa siitä, minkälaisia henkilöitä meillä on töissä tällä hetkellä yksityisellä ja toisaalta ehkä sellaisissa tehtävissä julkisilla, jotka eivät ole suoranaista terveydenhuoltoa tai sosiaalihuoltoa. Kun sitten tulee se varsinainen tarve, jolloin tätä pykälää aletaan soveltaa ja ihmisiä myös määrätä töihin, niin siinä tilanteessa olisi sitten helpompi osoittaa ihmisiä sopiviin työtehtäviin ja löydettäisiin se oikea osaaminen. Ja jos tarvitsee kouluttaa uutta henkilöstöä esimerkiksi tehohoitotyöhön tai niiden laitteiden käyttöön, niin sekin olisi ennakoiden silloin jo mahdollista.

Kunnallisilla työnantajillahan on jo tällä hetkellä tietysti direktio-oikeus niihin työntekijöihin, jotka heidän työntekijöitään ovat, eli tätä asetusta ei siihen varsinaisesti tarvita. Näin toimitaankin itse asiassa jo monessa kunnassa: niitä henkilöitä, jotka ovat töissä vaikkapa lähihoitajakoulutuksella varhaiskasvatuksessa, on siirretty jo tällä hetkellä terveydenhuollon tehtäviin tai sosiaalihuollon tehtäviin tekemään muita työtehtäviä, jotta meillä riittäisi niitä tekeviä käsipareja.

Toivon eduskunnassa tällä kertaa menestyksellistä käsittelyä tälle asetukselle.

0.23 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että eduskunta saa nyt käsiteltäväksi tämän terveydenhuollon henkilöstön työvelvoitetta koskevan valmiuslain pykälän aktivoinnin käyttöönottoasetuksen. Haluan nostaa esille sen, että perustuslakivaliokuntahan edellytti sitä, että tämän työvelvoitteen aktivointi edellyttää, että samalla tulee aktivoida nämä muut valmiuslain 14 luvun pykälät, jotka koskevat erityisesti työntekijän suojaa. Nostan nyt tässä koronakriisissä esille erityisesti valmiuslain 99 §:n, jossa on todettu, että ”työvoimaviranomainen saa antaa työvelvolliselle työmääräyksen vain sellaiseen työhön, jota tämä pystyy kohtuudella tekemään ottaen huomioon hänen ikänsä, terveydentilansa, mahdollinen vammaisuutensa, perhesuhteensa” ja niin poispäin. Eli nythän me tiedämme, että koronavirus kohtelee ihmisiä eri tavoin ja virus on erityisen vaarallinen tietyille riskiryhmille — se liittyy ikään tai terveydentilaan — ja sen takia on oleellista, että nyt tämä 99 §:kin on aktivoitu käyttöön, ja sitten kun tätä 95 §:n 2 momentin mukaista velvollisuutta sovelletaan, niin silloin myöskin nämä suojasäännökset tulevat sovellettaviksi.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan, jolle työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto viimeistään perjantaina 27.3.2020 klo 11.00 mennessä.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 4. asiakohdassa]